

LIETUVOS KRIPTOTURTO RINKOS SSGG ANALIZĖ

2024 kovo/balandžio mėnesiais įvyko 10 diskusijų su didžiausiomis Lietuvos teisinėmis įmonėmis

Skaidri, saugi ir tvari Lietuvos kriptoturto rinka - pirmasis kriptoturto įmonių pasirinkimas Europoje?

STIPRYBĖS SILPNYBĖS GALIMYBĖS GRĖSMĖS

„Žvelgdami į potencialius rinkos dalyvius, siekiame pritraukti elitą, leškome pasaulyje pripažintų įmonių, kurios greta verslo ir technologijų demonstruoja finansinę brandą. Tokių įmonių pasaulyje yra apie dešimt, ir mes siekiame, kad dauguma jų įsikurtų Lietuvoje.“ Šia strategine kryptimi siekiama ne tik pritraukti globalius lyderius, bet ir užtikrinti, kad Lietuva ir toliau būtų finansinių inovacijų ir saugumo lydere sparčiai besikeičiančioje pasaulinėje kriptoturto erdvėje, kartu panaudodama šios rinkos teikiamas galimybes.

Lukas Jakobonis

Lietuvos banko finansų rinkos plėtros centro vadovas

STIPRYBĖS

- **Lietuva – viena pirmųjų ES, pradėsiančių licencijuoti įmones pagal MiCA sistemą.** Lietuvos bankas jau paskelbė oficialią informaciją apie licencijavimo procesą svetainėje. Nacionalinio lygmens pasiruošimas pirmiesiems ES pradėti adaptuoti reglamentą ir sklandi reguliuotojo komunikacija gali lemti lyderystę visoje ES rinkoje.
- **Fintech sektorius turi aukštą reputaciją,** kuri skatina tarptautinį pripažinimą ir pasitikėjimą. Užsienio kapitalo įmonės aktyviai domisi Lietuvos jurisdikcija. Basel AML index (2023) duomenimis, Lietuva užima 9 vietą pasaulyje pagal AML rizikų valdymą, kaip viena mažiausiai rizikingų jurisdikcijų.
- **Reguliuotojo patirtis.** Plačios apimties reguliuotojo (Lietuvos banko) patirtis, sukaupta dirbant su užsienio kapitalo įmonėmis padeda efektyviai ir sąlyginai greitai spręsti su licencijavimo poreikiais susijusius klausimus. Lietuvos bankas procesus įgyvendina anglų kalba ir yra greitai pasiekiamas pasitelkiant Newcommer programą.
- **Technologinė pažanga.** Lietuva Europoje laikoma išsivysčiusiu technologijų centru, užtikrinančiu greitus procesus, paprastą dokumentų pateikimą, lengvai pasiekiamą informaciją.
- **Patyrę teisininkai kriptoturto reguliavimo srityje.** Lietuva kriptovaliutų reguliavimo srityje išsiskiria šioje srityje patyrusių teisininkų gausa. Teisininkai, atsižvelgdami į naujausius reguliacinės aplinkos pokyčius, nuolat teikia išsamias konsultacijas užsienio ir Lietuvos kapitalo įmonėms.
- **Didėjanti pinigų plovimo prevencijos (AML) specialistų rinka.** Dėl Lietuvoje didėjančios AML specialistų rinkos, šalis gali užtikrinti kvalifikuotą darbo jėgą reguliuojamai veiklai. Pinigų plovimo prevencijos kompetencijų centras kartu su Mykolo Romerio universitetu bei Lietuvos Respublikos finansų ministerija vykdo specializuotą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos kompetencijų sertifikavimo programą, kurią nuo jos pradžios, t.y. 2022 m. spalio iki 2023 m. gruodžio programą baigė 3 dalyvių laidos. Ketvirtojoje, 2024 m. sertifikavimo programoje, priimta 110 dalyvių.

LIETUVOS KRIPTOTURTO RINKOS SSGG ANALIZĖ

SILPNYBĖS

- **Didelis VASP skaičius.** Sugriežtėjęs reguliavimas kaimyninėse valstybėse (pvz., Estijoje), palankios sąlygos pradėti vykdyti veiklą Lietuvoje be licencijos, aktyvus Lietuvos, kaip itin patrauklios jurisdikcijos, reklamavimas lėmė ypatingai didelį kriptoturto paslaugas teikiančių, tačiau kokybiškai nepatikrintų, įmonių augimą. Tokia situacija vertinama kaip reguliacijos vakuumo požymis.
- **Strateginis neapibrėžtumas.** Nors išsami informacija apie kriptoturto rinką ir MiCAR licencijavimo procesą jau paskelbta Lietuvos [banko interneto svetainėje](#), rinka teikia ypatingą svarbą sklandžiai komunikacijai ir aiškiai strateginei kryptčiai iš reguliuotojo. Vertinama, kad reguliacinis neapibrėžtumas kelia sunkumus įmonėms ir kenkia šalies reputacijai.
- **Sudėtingas sąskaitos atidarymo procesas.** Įmonės susiduria su ypač dideliais sunkumais siekiant atidaryti sąskaitas vietos bankuose - kriptoturto sektoriaus įmonės vertinamos kaip labai rizikingos, taikomi dideli pervedimų mokesčiai.

GALIMYBĖS

- **Lietuva – pirmasis pasirinkimas licencijai gauti.** Lietuvoje gali įsikurti didžiausios ir stipriausios pasaulio kriptoturto įmonės - čia įgavusios licenciją, ją galėtų pritaikyti visoje ES rinkoje.
- **Skaidri, saugi ir tvari Lietuvos kriptoturto rinka.** Iki šiol nereguliuojami virtualaus turto paslaugų tiekėjai (VASP) kad gautų licenciją ir toliau galėtų vykdyti veiklą, turės užtikrinti atitiktį su MiCA reglamentu, bei taps reguliuojami Lietuvos banko; kaip nurodyta oficialiame [LB puslapyje](#), - „Licenciją galės gauti tik skaidriai, sąžiningai, teisėtai veikiančios įmonės, deramą dėmesį skiriančios atitikties užtikrinimui, pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijai bei paslaugų kokybei.“
- **MiCA licencija atveria 400mln rinką.** MiCA licencija, įgyta Lietuvoje, galios visoje Europos Sąjungoje;
- **Finansinė grąža šaliai.** Inovacijos ir kokybinis sektoriaus augimas gali lemti didelę finansinę grąžą Lietuvai. Remiantis [CryptoRank.io](#) duomenimis, bendra pasaulio kriptovaliutų rinkos kapitalizacija išaugo 105 proc. – nuo 840 mlrd. dolerių 2023 m. sausio 1 d. iki 1,73 tūkst. mlrd. dolerių po metų, t.y. 2024 m. sausio 1 d.

LIETUVOS KRIPTOTURTO RINKOS SSGG ANALIZĖ

GRĖSMĖS

- **Stiprūs tarptautiniai konkurentai.** Kitos ES šalys savo aiškia pozicija ir palankumu Fintech sektoriui gali „užgošti“ Lietuvos pranašumus pritraukiant stipriausias kriptoturto įmones.
- **Karo su rusija grėsmė.** Sudėtinga geopolitinė situacija, nenuspėjama tarptautinė padėtis gali neigiamai paveikti investicijų apimtį ir sektoriaus augimą.
- **Per didelis pareiškėjų skaičius.** Įmonių (užsienio ir Lietuvos kapitalo kriptoturto, el. mokėjimų) skaičius, apčiuojančių kriptoturto licencijai Lietuvoje gauti, gali būti didesnis nei reguliuotojo turimi resursai atsakymams parengti. Jei Lietuvos bankas nesugebės pakankamai greitai ir efektyviai atsakyti pareiškėjams, tai gali sulėtinti sektoriaus vystymąsi ir stabdyti licencijų išdavimo procesą; tokia situacija lemtų didėjantį neapibrėžtumą dėl tolimesnės įmonių veiklos.
- **Kriptoturto rinka gali turėti įtaką Lietuvos Fintech reputacijai.** Reguliavimo strateginis neapibrėžtumas ir ypač griežtas įmonių vertinimas licencijų išdavimo procese gali kenkti šalies reputacijai ir ilgainiui pakenkti Lietuvos, kaip inovatyvaus Fintech centro, reputacijai.
- **Procesai imlūs laikui.** Sektoriaus naujumas ir kriptoturto rinkos specialistų trūkumas gali lemti nelanksčią reguliacinę bazę ir jos pokyčius ilgalaikėje perspektyvoje; prireiks laiko, kol reglamentu grįsta tvarka taps įprasta.

„2024-aisiais kripto turto sektoriaus Lietuvoje laukia ir technologinių, ir reguliavimo naujienų, dėl kurių turėtų augti konkurencija ir technologinė pažanga. Įvairiose srityse populiariausia tendencija tapęs dirbtinis intelektas šiemet neaplenks ir finansinių technologijų – jau netrukus rinkoje gali atsirasti DI įrankių, skirtų konkrečiai finansų įstaigų veiklai. O ministerijos parengti nauji reikalavimai iš esmės priartins kriptoturto įmones prie veiklos standartų, taikomų finansų įstaigoms. Tai sukurs prielaidas tvariam kriptoturto sektoriaus vystymuisi ir bus savotiškas rinkos išskaidrinimas: toms finansinių technologijų įmonėms, kurios laikosi tvaraus verslo modelio, prisitaikyti nebus sudėtinga“.

Vaida Česnulevičiūtė-Markevičienė

Finansų viceministrė

